

حيات

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینلکی یاشده کی دائرة

استانبول بورسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نورده
دا ۵ مخصوصه

نسخه سی هربرده ۱۰ غرورده .

سه لکی پوسته ایله ه لیرا .

(اجنئی مملکتلر ایچین ه دولار) .

اونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بورسته

مراجعت ایدیلیر .

یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرکزیدر .

مبارک دایمیه ... دیار دایمیه حیات قاتلم ...

- ع -

۲ نجی جلد

آنقره ، ۶ تشرین اول ، ۱۹۲۷

صافی : ۴۵

مصاحبه :

« آقاده می » مسئله سی

بر حیات و میلیونلردن مرکب بر بودجه یه مالک
اولان اسکی روس - شیمدیکی شوراجهوریتلری
اتحادی - علوم آقاده میسی ، تشکیلاتنک وسعتی
و طرز فعالیتی اعتباریله بالخاصه نظر دقتی جلبه
شایاندر : ۴۲ اصلی اعضادن مرکب اولان آقاده می
« فیزیقو - ماته ماتیق » ، « روس لسان و ادبیاتی » ،
« تاریخ و فیلولوژی » ، شعبه لینه آریلیر . مختلف
ماهیتده (۵۰) مؤسسه علمی نك اداره سی ده آقاده می یه
مودوعدر ؛ بو مؤسسه لرده (۴۶۲) عالم متادی
صورته تدقیقات و تبعاعده بولونمقله موظفدر .
بوانستیتورلرک ، موزه لرک ، قومیسونلرک فعالیتی
و نشریاتی جدأ چوق قوتلیدر .

بزم مملکت مزایچون ، فرانسز آقاده میسی طرزنده ،
یعنی ، ساده جه یتیشمش صنعتکارلری سینه سنده
طوپلایه جق بر مؤسسه دن زیاده ، اک کنج
مملکتلرک بیله تطبیقه اوغراشدقلری « علوم
آقاده میسی » طرزنده بر تشکک دایا مفید
اولاجنی قناعتنده میم . کوچوک ، متواضع بر
« آقاده میک » مرکزله اونک اطرافنده مستقبل
طاملری یتیشدیر مملکه مکلف انستیتورلر ، موزه لر
وانجمنلردن ترکب ایده جک بر مؤسسه ، بوکون
ایچون پارلاق کورولمه سه بیله ، استقبال ایچون
پک مفید اولاییلیر . بویله بر علمی مرکز ، الده کی
قوتلردن ده اعظمی نسبتده استفاده ایده بیلیمک
چاره لرینی قولایلقله بولور .

بزده علم حیاتنک انکشاف ایتمه مه سنک بلکه اک
بووک سبی ، علمک برنوع « هوسکارلق » دن
عبارت قالمه سی ، حیاتی علمه حصر ایده جک انسانلر

بو مسئله حقنده کی مقاله لرندن یالکز ایلکنی
کورمک میسر اولدی . نجم الدین صادق ده
بوکا حاند بر مقاله یازدیغنی دویمقله برابر اونی ده
کوره مه دم . اگر یعقوبک دیگر مقاله لرینی ده
اوقویه بیلسه یدم ، آرقاداشمک ناصل بر نقطه
نظر تعقیب ایتدیکنی دایا ای آکلامق قابل
اولوردی . بناءً علیه ، بوراده ، هیچ بر تنقید
و مناقشه یه کیریشمکسزین ، ساده جه ، کندی
دوشوندکرمی سویله مملکه اکتفا ایده جکم .

لسان و ادبیات آقاده میسی ، همان همان یالکز
فرانسه یه منحصر واسکی عنعنه لرک محصولی بر
مؤسسه در . باشقامملکتلرک هیچ برنده اوماهیتده
بر تشکله تصادف ایدیه مز . « آقاده می فرانسه ز »
بوکون اسکی بر عنعنه نك محافظی اولمقدن و فرانسه نك
اک بووک ادبی شهرت لرینی سینه سنه طوپلامقدن
باشقامثبت برایش کورمه مکده در . باشقامملکتلرده کی
آقاده میلر دایا زیاده « علوم آقاده میلری » در .
پروسیاده ، انکله رده ، روسیاده ، ماجارستانده ،
حتی رومانیاده و بولغارستانده هپ بوجنس
مؤسسه لره تصادف اولونور . فرانسه ده ده ،
« فرانسز انستیتوسی » نام عمومییسی آلتنده ،
فرانسز آقاده میسندن باشقا « علوم آقاده میسی » ،
محکوکات و علوم ادبیه آقاده میسی ، علوم سیاسییه
واجتماعیه آقاده میسی ، صنایع نفیسه آقاده میسی ،
موجوددر ؛ ۲۵۰ یه یاقین اصلی اعضادن ترکب
ایده ن بو مؤسسه لرک ، فرانسه نك معنوی شوکتنده
نه بووک عامل اولدیغنی سویله مک زانددر .

موجود آقاده میلر آراسنده ، ایکی عصرلق

تنظیماتندن بری مملکت مزک بوتون متفکرلری
دایما فرانسز عرفاننک تأثیری آلتنده قالمشدر ،
دییه بیلیرز . بوکونه قدر بوتون یکی مؤسسه لر می
قورارکن دایما فرانسز اورنه کلرینه اتباعه
چالیشمه مز ، شبهه سز بوندن ایلری کلیور . اویله
صانیورم که شوصرک کونلرده قیمتی بر ادیمزک
یکیدن اورته یه آتدیغنی « تورکیه ده بر آقاده می
تأسیسی مسئله سی » ده عین تأثیرک بر نتیجه سیدر .
« یکیدن اورته یه آتدیغنی » قیدی یازارکن ،
بو « آقاده می » ویا اسکی تعبیریه « انجمن دانش »
تأسیسی مسئله سنک ، اولدقجه اسکی بر زماندن بری
وقت وقت نکس ایدن ، تازه له نن بر مسئله
اولدیغنی خاطر لاتمق ایسته دم : دایا ۱۲۶۷ ده
صدر اعظم مصطفی رشید پاشانک آچدیغنی
« انجمن دانش » له باشلایان بونشبث ، مشروطیتک
اعلانندن صوکراده آرا صیرا احیا ایدیلک
ایسته ندی ؛ حتی بوکا بر باشلانغیج اولمق اوزره
مرحوم ضیا کوک آلپک تأثیریه ابتدا بر اصطلاحات
انجمنی و دایا صوکرالغت ، املا و ادبیات
انجمنلری تشکیل اولوندی . لکن ، مختلف
طاملر بونشبثلرک افلاس ایله نتیجه لئه سنه سبیت
ویردی . بوانجمنلری قورانلر ، کوزلرینک اوکنه
فرانسز آقاده میسنی کتیریورلر ، و اوکا بکزر
بر هیئت یاقمقله لسان و ادبیات مزک اصلاح و احیا
اولونه جفتی ، هیچ اولماز سه لغتمزک ، املا مزک ،
قواعد مزک تثبیت ایدیه جکنی تخیل ایدیورلردی ...
مطبوعات مزی منتظماً تعقیب ایده مه دیکم
ایچون عزیز آرقاداشم « یعقوب قدری » نك

ترقي فکريک منشا و نظامي

۱۸ جی عصرده

۱۰

بوعصرک سوکته دوغرو ترقیاتی بوتون آوروپایی غبطه ایستدیره انکلتربه قارش، ترقی بی شعورله تأمین محافظه وانکشاف ایستدیرمهک عزم ایتمهک فرانسه ایچون نه قادر ضروری اولدیغنی کورمشدک . تام بوصیرهده آمریقایله انکلتربهک آرمسی آجیلهرق آمریقایلیک استقلال محاربه سی باشلابور و بو حادثه دن بالطبع اک جوق فرانسزلر سونیور . چونکه انکلتربهک ضعفله . مه سی و فرانسه ک کندی انقلابی اعلان ایتمه سی ایچون بوندن ده ا مساعد بر فرصت اولامازدی . فی الواقع فرانسه آمریقایلی الترام ایستیور و فرانسز جنراللرندن (لافایت) ده فرانسز کوللیلریله برلکده آمریقا اردوسنه قوشوبور . فرانسز مطبوعاتی آمریقالیلر لهنه بوتون آوروپایی اماله ایستدیرمهک معطوف کتشف بر نشریاتده بولونیور . بو حرب موقیتله بیتوب (لافایت) ، بر حریت واستقلال قهرمانی کی فرانسه یه عودت ایستدیکی زمان محیطی عظیم برسیکیر کرکینلیکی و تهاک ایچنده بولویور . چونکه فرانسه ک مشکلاتی آمریقانکی کی یالکز خارجی بر آنا وطنک کندی اراده و حاکمیتی ادامه ایستدیرمکدن عبارت دکدی . آمریقالیلر اجتماعی ، حقوقی ، و دینی جهتلرده آنا وطنلری اولان انکلتربهک عینی وضعیتده ایستدیر ؛ یعنی داخلأ محتاج اولدقلری انقلابلری داها اولجه انکلتربهده قسماً کچیرمشر و بالاخرهده بونلری حریتله انکشاف ایستدیرمشردی . انکلتربه دن زورلری یالکز سیاسی استقلاللریه آنکل اولاسیدی . حال بوکه فرانسه ایچلی طیشلی و متنوع انکللر ایچنده اییدی . خارجاً انکلتربهک : بوک صنایعی بورژوازیسی ، کندیسنه یکنه رقیب اولایله جک ایلیله مش بر فرانسز بورژوا . زینسک داها فضل انکشاف ایتمه سنده شدله علاقه دار بروضعیتده . داخلأ ده امتیازی و غیر منقول اموالک یعنی وطنک اکثریسنه صاحب بر اصیلزاده و ره بان صنفنک حقوقی ، سیاسی و اقتصادی محکومیتی آلتنده . بو وضعیتده بولونان بر ملت یاپاجنی انقلابک روح و هدفلری یالکز کندیسنه متوجه بر طرزده حس ایده مزدی . کندی دعواسیله آوروپانک بوتون کری بورژوازی ده علاقه دار ایتمک و ممکن اولورسه هپسینی بردن آیفلا ندیره رق هم انکلتربه یی هم ده بوتون اصیلزاده و ره بان صنفلری تدهیش ایده جک برقیامت قوبارمه محتاجدی . بوده هر شیدن اول یاپیلان انقلابک ملی و ملی اولمایوب انسانی اولدیغنی اعلان ایتمکی ایجاب ایستدیریبور و بوسیدن ایستنه ن شیک آدی : « حقوق بشر » و « طبیعی حقوق » نامنی آلییوردی .

بونقطه نظر دن ، کرک اجتماعی تاریخ نقطه نظر دن بک مهدر :

« پای تحت علیه اعی به قسططیبه و بورسه و عیبه ادر نه ده ممکن ایدن اترک عوام و ستوانی ایله معروف اولان کاسین انام که ممالک معمره ک قراونواچیسنده خواص هایونه و سپاه وزعما تیارلریه یازیلو رعیت و اولاد رعیت ایکن جلا ی وطن و ترک مسکن ایدوب ذکر اولونان بلاد ثلاثهده اصناف صنایع و انواع بدایع تعلمنه کلوب تمام متوطن و کارکسبر روزافزونله ممکن اولدقلرنده ، اک ادناسی که آرقه جلالری و کستانه بشوروب صانان مناولر ایله بت بازاری دللالری در ، فلاقل قارانیلری سنه دن سنه یه یوزر سکه و اکثری اکثرینه مقرون ایکن ، مطلقا سپاهیلریه منفعلری اولدقدن غیر ی مالک ملک جهان باعث امن و امان اولان سعادتلو پادشاه عدالت نشان حضرتلریک خزانه عامره لریه بر اقیه و بر جبه عایدلری و رسوم رعیتدن بدل فائده لری اولمایوب غدر صریحلری مثبت اولوب علی الخصوص پای تحت علیه سکانک زادو زواید جهتدن مضایقه لریه سبب بولونوب و ایچلرنده سال بسال بیکر سکه آلتون بلکه ضعف ضعیفدن افزون کار و کسبله منظور العیون رنجبرلر دخی بولونوب بوجهل دن مسلمینه خصوصاً خزانه عامره سلطان دینه جفت بوزان رسمی که ییلدن ییله آتی سکه آلتوندر که کون باشنه بر عثمانی اولور ، قانون قدیم خسروان و عادت قویقه سروران صاحب شان ایکن الی الا آن آلتمایوب و وکلانک و کسنهک خاطرینه بیله خطور ایتموب فلاحرم حالا تقدیر و تحریری فرمان اولدنی تقدیرجه بلاتعب ییلده بر مصر خزینه سی حاصل اولق امر اولنسه ، مؤلف کتاب قوللری بو خصوصک حصوله احسن وجهله دسترس بولق مقرر اولدقدن غیر ی ، فی نفس الامر طائفه مزبور هپچ اولزسه یوزبیکدن زیاده نفوس اولوب هربری یازیلور رعیت ایکن غیبت ایتمه لریله بونجه حقوق که کم اولونمشدی ، بودغه جفت بوزان رسمنه قابل اولدقلری تقدیرجه برلورلریه و ارمه لری فرمان اولورسه نقل و رحلتلری محال اولوب ولکن جفت بوزان رسمی سنه دن سنه یه قازاندقلری مالک عشرینک عشری کلوب اداسی یانلرنده امر سهل اولغله سال بسال آلتوب بلا نزاع وجدال و بلا حرب و قتال مصر قاهره یه معادل بر مملکت فتح اولغناجه وار که هر ییل مزبورلردن بش آتی یوزبیک سکه آلتون حصوله مقرون اوله و بحب الشرع انلرک دخی کسی حلال اولوب طعام و شرابلری رایجه حرمتدن کرکی کبی قورتوله ... »

ایسته « عالی » نک « نصیحه السلاطین » ی ، داها بونلر کی اجتماعی تاریخ اعتباریله فوق العاده قیمتدار معلوماتی محتوی بر وثیقه تاریخیه در . اونجی عصر صوکلرنده عثمانی امپراطورلنک ایچ یوزینی آکلامق ایچون بوقدر مهم اثرلر مبدول اولمادیغنی جهته ، بونک طبع و نشری ، علی العاده وقایعنامه لک نشرندن جوق داها عاجل بر احتیاجدر .

کریبی زاده محمد فزاد

استنبول دارالفنوننده «تووک ادبیاتی تاریخی» مدوسی

اولورلر . و یالکوز بر اوغلی اولان ذمینک اوغلی آلمغله امتیازی و اولادی متعدد اولانلرک دخی برنوبته بریسندن غیر یی آلمیه دیو قانون منیف خاطر نوازی مقرر ایکن ، انلر جمله یه یاپشورلر و برولده محتاج اولان زهر قاتلی زیاده و بره جکینی ییلوب البته که طولاشورلر ، شویله که اوغلن کم ایله و یاخود قانون دکدر دیو جرأت ایدوب سویله ، ارلری آیفلا ندین و عورتلری صاچلرندن آصرلر ، ضرب الم و عذاب دلم ایدوب اوغلنی جیقاردیلر ؛ بودغه هم فرزندن آلورلر ، و هم نمر ایدوب صافلا دک دیو ماملکی جریه حسابنه اخذ قیلورلر . بوطائفهک ظلمنه غایت و تعدیلریه عیاذاً بالله نهایت بوقدر . باخصوصک مأمور اولدقلری خدمت دخی شرعه مغایردر . نهایت ازدیاد اهل اسلام چون سابقا ضرورتله اختیار اولوندینی ظاهر در . فاما بخدمت حکام ولایت معرفتیه فرمان اولنسه ، هم مقصود پادشاهی احسن وجهله حاصل اولوردی ، و هم خدنگ رأی منیرلری عدالت میدانک سمرنلنه واصل اولوردی . *

« عالی » بوانرنده ، خلق ایله دولت تشکیلاتی آراسته و بالخاصه محکمه لرده بر نوع واسطه خدمتی کورنه « مصلحت گذار » آدی طیبی بر صنفندن ده بحث ایستیور : « وبری دخی ممالک شروسه اعیانندن مصلحت گذار نامه اولان ایش ارلیدر که ، برات پادشاهیسز مصلحتک منصبنه متصرفلردر ؛ و رفع و عزلدن قورقوسز حکام ممالکه مشترک نصف متصرفلردر . مثلاً ایکی شخص که دعوا یله خاکم حضورینه واره لر و جانب واحده حکم اولوندقدن سوکرا آریله لر . ذکر اولونان ایش ارلری البته اول دعاویده بیله بولونوب فصل خصومتدن سوکرا بشقه بشقه ایکیسینی بیله کتوردوب دعواسی ثابت اولان شخصه « بن سنی حاکم آ کلامشدم و حصول مرا مکی مراد ایستوب معاونت ایتمدم » دیو هر نه قبض ایتمش ایله خواه و ناخواه نصفی لندن آلور ، و صاحب حق اولان کسنه دروغ بی فروغنه آلدانوب امتنان ایده قالور . کذلک مدعی علیه اولوب مصلحتی ایلو و کلین شخصی دخی کتوردور ، « اگر بن معاونت ایتمه سکا حبس مدید و یاخود تعزیر شدید مقرر اولمشدی » دیو انلرک دخی بر مقدار زهر قاتلن آلور . البته و البته جانبندن جاب و نفی و دفعه طرفینه عاید اولمش ضرری دخی تقریر و تعین بولور . پس بومقوله اشخاص بلیه عامه قیلندن اولوب کندولردن عوام و خواص متضرر اولغله اخراج عن البلد قیلنوب ردی و قبریس و ردوس کبی جزیره لره طرح و طردی لایق دین و دولت و موافق تدبیر ملک و ملت اولان امور دندر . *

یالکز مشاهد و منفدکل ، عین زمانده اداره جی و مالیه جی اولان « عالی » ، اثرنده اودور اداره سنک و اداره آداملریک قصورلری شدتلی برلسان ایله تنقید ایستدیکی کبی ، بوکی خصوصاً لک اصلاحی و مالیه ایشلریک تنظیمی ایچون بر طاقم تدبیرلرده توصیه ایتمکده در . آشانی به نقل ایستدیکمز پارچه ، کرک